

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obnovení pracovních dovedností a příprava návratu do společnosti a na trh práce pro osoby závislé na návykových látkách v residenční léčbě

Rádi bychom vás prostřednictvím tohoto článku seznámili s projektem, který naše sdružení realizuje ve svých terapeutických komunitách. Zaměstnávání klientů se SANANIM z.ú. věnuje velice intenzivně prakticky od svého založení. Naším cílem je to, aby se klienti, opouštějící rezidenční léčbu v terapeutické komunitě orientovali v problematice pracovního trhu a byli připraveni na jednu z nejtěžších částí jejich života po léčbě – hledání nového zaměstnání.

O projektu

Projekt Obnova pracovních dovedností, Obnovení pracovních dovedností a příprava návratu do společnosti a na trh práce pro osoby závislé na návykových látkách v residenční léčbě, CZ.1.04/3.1.02/67.00032, je financován z prostředků ESF prostřednictvím OP LZZ a státního rozpočtu ČR.

Projektem plánujeme rozšíření aktivit v rámci terapie v terapeutických komunitách (TK) Němčice a Karlov zaměřené na celkovou připravenost klientů na výkon budoucího zaměstnání na volném trhu práce. Dále pak rozšíření témat prevence relapsu o moduly práce a evaluaci systému pracovní připravenosti tak, aby tvořil budoucí součást terapeutických přístupů pro osoby z cílové skupiny. Dosavadní, i když přesně strukturovaný program TK neumožňuje cíleně připravit klienty na budoucí požadavky trhu práce, což se často odráží v jejich nepřipravenosti, nejistotě po ukončení TK a znovuoživení rizikové způsobu života. Cílovou skupinou jsou abstinující osoby s diagnózou závislosti na návykových látkách, které absolvují rezidenční léčbu v terapeutické komunitě. Klienti jsou rozděleni do tří podskupin - mladiství a mladí dospělí do 23 let věku, matky s dětmi a osoby od 23 let věku vzhledem k mírným odlišnostem v léčbě a terapii a především v potřebách těchto osob vztaheným k budoucímu návratu do společnosti a na trh práce. Tyto potřeby jsou zohledněny v rámci jednotlivých aktivit projektu, které povedou

1. k vytvoření plánu seberozvoje, zaměřeného na schopnosti a rozvoj nutných pracovních dovedností
2. k znovunabytí pracovních dovedností, zjišťování vlastních schopností, reálného přístupu k výkonu práce a motivaci k doplnění vzdělání v indikovaných případech
3. k rozšíření prevence relapsu o moduly práce vedoucí k realistickému pohledu na práci a volný čas, práci a péči o dítě, pracovní hygienu, vztahy v práci apod.
4. k mapování a hodnocení prvního zaměstnání klientů před ukončením residenční léčby a formulaci budoucího pracovního a vzdělávacího plánu

Plánováno je zapojení 45 osob starších 23 let, 15 matek s dětmi a 30 mladistvých.

Projekt staví na zavedených způsobech práce v obou TK. Oba programy jsou certifikovány podle zákona o sociálních službách, z. č. 108/2006 Sb.

Realizované aktivity

Pracovní anamnéza a plán seberozvoje

V rámci vstupní diagnostiky klienta během 0 fáze léčby (1 počáteční měsíc v TKN a pro matky s dětmi v TKK; prvních 14 dní pro mladistvé a mladé dospělé v TKK) je odebírána podrobná anamnéza. Nově je zařazena podrobná anamnéza pracovní včetně vzdělání. V rámci této diagnostiky se zaměřujeme na dosažené formální vzdělání, na reálné pracovní zkušenosti a diagnostiku pracovních a vzdělávacích dovedností vedoucích k vytipování oblastí pro dotrénování. Společně s klientem formulujeme několik klíčových kroků. Na závěr anamnézy je vytvořeno doporučení, resp. rozfázování úkolů, které by měl klient během léčby absolvovat a splnit; tyto kroky kopírují fáze léčby od nulté do třetí, kterými prochází každý klient.

Pracovní terapie, praxe

Na základě předchozího plánu seberozvoje, vymezeného v aktivitě 1 a rozfázovaného do bodů, klienti trénují dovednosti v rámci pracovní terapie (denně 4-6 hodin mimo víkend). Pracovní terapie sestává z činností jako je vaření, uklízení, plánování rozpočtu na přípravu jídla, základní opravy, nakupování, starost o hospodářská zvířata, zahradu, brigády pro místní obec. Základem je smysluplná činnost, u které se hodnotí výsledky.

Prevence relapsu rozšířená o motivační aktivity a pracovní moduly

Prevence relapsu je zaměřena především na zvyšování míry sebekontroly a dovedností zvládat stres, krizi a zátěžové situace tak, aby nedošlo k opakovanému zneužívání návykových látek. V prvních 3 měsících projektu byla vytvořena metodika a sylabus skupinových sezení zaměřených na témata - moduly zásadní pro hledání a udržení si práce:

- jak hovořit o své minulosti v zaměstnání
- realistická očekávání zaměstnání a jak si je zvýšit
- modul práce - volný čas
- práce - péče o dítě
- práce a pracovní hygiena

Třetí fáze - využívání dosažených teoretických a praktických dovedností

Jedná se o závěrečnou fázi před následnou péčí, resp. návratem do běžného života. Klient by si měl najít práci. S přiděleným terapeutem pro 3. fázi pak konzultuje, jak hledá práci, jak se sepisuje životopis, jaký je průběh jeho zaměstnání apod. Klient se setkává s terapeutem 3. fáze 1x za 14 dní a v rámci skupinových setkání 1x týdně. V pravidelném kontaktu je však s tímto svým garantem denně při krátkém předávání informací o výkonu své práce.

Rodinné poradenství

Cílem je zprostředkovat rodičům reálné představy o tom, jak je jejich dítě motivováno, jaké jsou jeho silné stránky ve vztahu ke vzdělání a dovednostem, jak bude nutné se připravit, aby dítě dostalo svým možnostem a dovednostem. Vzájemná komunikace je postavena na výstupech z plánů seberozvoje a jejich realizaci v rámci pracovní terapie a hygieny práce. Klienti jsou připravováni v rámci individuální práce s terapeutem na tato témata - na co mám, co mohu dělat, v čem budu potřebovat podporu rodiny, v čem rodina může pomoci, zpětná vazba rodiny.

Postřehy z praxe

Z pozice sociálního pracovníka v TK Němčice mohu projekt hodnotit zejména z ohledu jeho dopadu na samotné klienty. Myslím, že se nám v rámci projektu daří pracovat s klienty tak, že z léčby odcházejí rozhodně poučenější, než dříve a jistě i více motivovaní k hledání vhodného zaměstnání. Co vnímám jako nejdůležitější je fakt, že náš projekt dává klientům prostor zhodnotit svou připravenost a pečlivě si rozmyslet své možnosti. Nejsou tedy jen klienty po

léčbě, kteří hledají jakoukoliv práci s tím, že prostě pracovat musí, ale odcházejí od nás jako lidé, kteří mají reálnou představu o práci, kterou by vykonávat chtěli a také o tom, co je třeba pro získání této jejich „vysněné“ práce ještě třeba udělat. U všech klientů, kteří programem úspěšně prošli, jsem zaznamenal ve všech sledovaných oblastech velké pokroky. Z čistě osobního hlediska pak ještě rád dodám, že okamžik, kdy si klient uvědomí, že by ho práce mohla v budoucnu i bavit, nebo že jsou jeho možnosti mnohem větší, než vzhledem ke svým zkušenostem předpokládal, patří k těm okamžikům, které mé práci dávají smysl.

Bc. Josef Šedivý
sociální pracovník TK Němčice